

**แนวทางพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาระดับพื้นที่
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอปงศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร***
**GUIDELINES FOR DEVELOPING LOCAL DEVELOPMENT PLANS OF
SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATIONS IN PANG SILA
THONG DISTRICT, KAMPHAENG PHET PROVINCE ***

นาถสุตา ผลวิรัตน์**

อดิเรก พันเขียว***

(วันที่รับบทความ: 14 พฤศจิกายน 2568; วันที่แก้ไขบทความ: 19 ธันวาคม 2568; วันที่ตอบรับบทความ: 25 ธันวาคม 2568)

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพ ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาระดับพื้นที่ (2) หาแนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนระดับพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอปงศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร ประชากร ได้แก่ คณะกรรมการบริหารงานอำเภอ และคณะกรรมการบริหารตำบลแบบบูรณาการ จำนวน 95 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

(1) สภาพการจัดทำแผนพัฒนาระดับพื้นที่ พบว่า การจัดทำแผนชุมชนมีการประสานความร่วมมือเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาระดับพื้นที่ในภาพรวม พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย สำหรับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาระดับพื้นที่ที่ปัจจัยภายใน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้นำ ด้านบุคลากร ด้านการจัดการ ด้านงบประมาณ และด้านวัสดุ ส่วนปัจจัยภายนอก พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านประชาชนผู้รับบริการ ด้านเศรษฐกิจ ด้านเทคโนโลยี และด้านการเมือง (3) แนวทางการพัฒนา ได้แก่ พัฒนาองค์ความรู้และทักษะของผู้นำท้องถิ่น ส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง รวมถึงการบูรณาการแผนในทุกระดับอย่างเป็นระบบ เพื่อให้แผนพัฒนาระดับพื้นที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

คำสำคัญ : แผนพัฒนาระดับพื้นที่, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, อำเภอปงศิลาทอง

* ประเภทของบทความ บทความวิจัย

** นักศึกษาระดับปริญญาโท, สาขาวิชายุทธศาสตร์การบริหารและการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, Email: nardeve@gmail.com

*** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, Email: adirek_fun@hotmail.com

GUIDELINES FOR DEVELOPING LOCAL DEVELOPMENT PLANS OF SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATIONS IN PANG SILA THONG DISTRICT, KAMPHAENG PHET PROVINCE *

NARDSUDA PHONWIRAT*

ADIREK FUNKHIAW**

(Received: November 14, 2025; Revised: December 19, 2025; Accepted: December 25, 2025)

ABSTRACT

This research aimed to (1) study the states, problems, and factors related to preparing local development plans and (2) find guidelines for developing local development plans for local administrative organizations in Pang Sila Thong District, Kamphaeng Phet Province. The population consists of 95 members from the District Administrative Committee and the Integrated Sub-district Administrative Committee, and 9 key informants. The research instruments included questionnaires and in-depth interviews. The statistical methods used for data analysis included percentages, means, standard deviations, and content analysis.

The results revealed that: (1) regarding the development of local development plans, it was found that community planning involved coordination and cooperation in requesting budget support between government agencies and the private sector. The problems in the preparation of local development plans overall were found to be at a low level. Regarding factors related to local development planning, internal factors were found to be at a high overall level, including leadership, personnel, management, budget, and materials. External factors were also found to be at a high overall level, including social and cultural aspects, the people receiving the services, the economy, technology, and politics. (2) The development guidelines included enhancing the knowledge and skills of local leaders, promoting active participation processes, and systematically integrating plans at all levels to ensure that local development plans truly meet the needs of the people.

Keywords: Local Development Plan, Local Government Organization, Pang Silathong District

Keywords: Area-Based Development, Local administrative organization, Pang Silathong District

* Article Type: Research Article

** Master's Student, Program in Administration Strategy and Development, Kamphaeng Phet Rajabhat University, Email: nardeve@gmail.com

*** Assistant Professor Dr., Kamphaeng Phet Rajabhat University, Email: adirek_fun@hotmail.com

บทนำ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจในการดูแล จัดทำบริการสาธารณะ และกิจกรรมเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชน (Constitution of the Kingdom of Thailand, B. E., 2017) โดยสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561–2580) ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบบริหารภาครัฐ ที่กำหนดให้ภาครัฐบริหารงานแบบบูรณาการ เชื่อมโยงการพัฒนาในทุกระดับ ทุกประเด็น และทุกพื้นที่ ผ่านแผนกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด โดยใช้กระบวนการประชาคมมีส่วนร่วมและเวทีระดมความคิดเห็นของประชาชน เพื่อรวบรวม วิเคราะห์ และจัดลำดับปัญหาและความต้องการของประชาชน ผ่านแผนหมู่บ้าน ชุมชน ตำบล ท้องถิ่น และอำเภอ ให้สอดคล้องและเชื่อมโยงเป็นแผนเดียวกัน ส่งผลให้การพัฒนาสามารถบูรณาการกับทิศทางระดับจังหวัด กลุ่มจังหวัด ภาค และประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ นำไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนของพื้นที่และประชาชนต่อไป

ในการบริหารแบบบูรณาการ จังหวัดหรือกลุ่มจังหวัดต้องจัดทำแผนพัฒนาที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมระดับชาติ และตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น (พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534) โดยคณะกรรมการนโยบายการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.น.จ.) ทำหน้าที่กำหนดกรอบนโยบาย วางระบบบริหาร และพิจารณาแผนพัฒนารายปีของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด เพื่อเน้นการบริหารแบบยึดพื้นที่ ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความสัมพันธ์แนวดิ่งระหว่างส่วนกลาง ภูมิภาค และท้องถิ่น รวมถึงแนวนอนระหว่างภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม (พระราชกฤษฎีกาการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. 2551) การพัฒนาถูกแบ่งเป็น 6 ภาค มียุทธศาสตร์พัฒนาภาคและเชื่อมโยงกับแผนระดับชาติ เพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิต โอกาสอาชีพ รายได้ และขีดความสามารถแข่งขัน โดยการจัดทำแผนต้องใช้กระบวนการประชาคมมีส่วนร่วม รวบรวมและจัดลำดับปัญหา ความต้องการของประชาชน ผ่านแผนหมู่บ้าน ชุมชน ตำบล ท้องถิ่น อำเภอ และส่วนราชการอื่น ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเป็นแผนเดียว สะท้อนความต้องการประชาชนและสนับสนุนการทำงานร่วมกันของทุกหน่วยงานในพื้นที่ (Ministry of Interior Regulation on the Preparation, 2019)

การจัดทำและประสานแผนพัฒนาในระดับพื้นที่ปัจจุบัน ได้แก่ แผนพัฒนาหมู่บ้าน แผนชุมชน และแผนพัฒนาตำบล มีแนวทางการปฏิบัติแตกต่างกัน ทำให้ขาดการบูรณาการและเชื่อมโยงเป็นแผนเดียวกัน โดยเฉพาะแผนพัฒนาอำเภอยังไม่มีระเบียบ กฎหมาย หรือกลไกรองรับ จึงใช้แนวทางปฏิบัติของหน่วยงานรับผิดชอบในรูปแบบหนังสือสั่งการของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ส่งผลให้การจัดทำแผนตั้งแต่หมู่บ้าน/ชุมชนไปจนถึงอำเภอขาดความสอดคล้องและบูรณาการอย่างแท้จริง ปัญหาและอุปสรรคในระดับหมู่บ้าน/ชุมชน คือ ขาดการบูรณาการเวทีประชาคมและการประสานแผนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงขาดข้อมูลสนับสนุนในการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของพื้นที่ ระดับตำบล พบว่าบทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการประสานงานไม่ชัดเจน และกรมการ

พัฒนาชุมชนไม่สามารถสนับสนุนการจัดทำแผนครอบคลุมทุกตำบล ระดับอำเภอ การขาดระเบียบหรือกฎหมายรองรับทำให้หน่วยงานต่าง ๆ ไม่ให้ความสำคัญและไม่สนับสนุนงบประมาณตามแผน รวมทั้งไม่มีแนวทางปฏิบัติในการประสานแผนจากหมู่บ้าน/ชุมชนและตำบลมาใช้ประกอบการจัดทำแผนอำเภอ

จากปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำแผนพัฒนาในระดับพื้นที่ ทั้งแผนระดับหมู่บ้าน/ชุมชนที่ขาดการบูรณาการเวทีประชาคมและการประสานกับแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและแผนอื่น ๆ ในพื้นที่ รวมถึงขาดข้อมูลสนับสนุนในการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของพื้นที่ แผนระดับตำบลที่บทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการประสานงานไม่ชัดเจน และแผนระดับอำเภอที่ยังไม่มีระเบียบหรือกฎหมายรองรับ ทำให้หน่วยงานต่าง ๆ ไม่ให้ความสำคัญและไม่สนับสนุนงบประมาณตามแผน รวมทั้งขาดแนวทางในการประสานแผนจากหมู่บ้าน/ชุมชนและตำบลไปสู่ระดับอำเภอ (Ministry of Interior Regulation on the Preparation, 2019) จากข้อจำกัดดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดศึกษารูปแบบการพัฒนาและประสานแผนพัฒนาระดับพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร โดยมุ่งให้การจัดทำแผนในทุกระดับเป็นแผนเดียวกัน เพื่อสร้างความเชื่อมโยงและต่อเนื่องในการพัฒนาพื้นที่ระดับอำเภออย่างมีประสิทธิภาพ

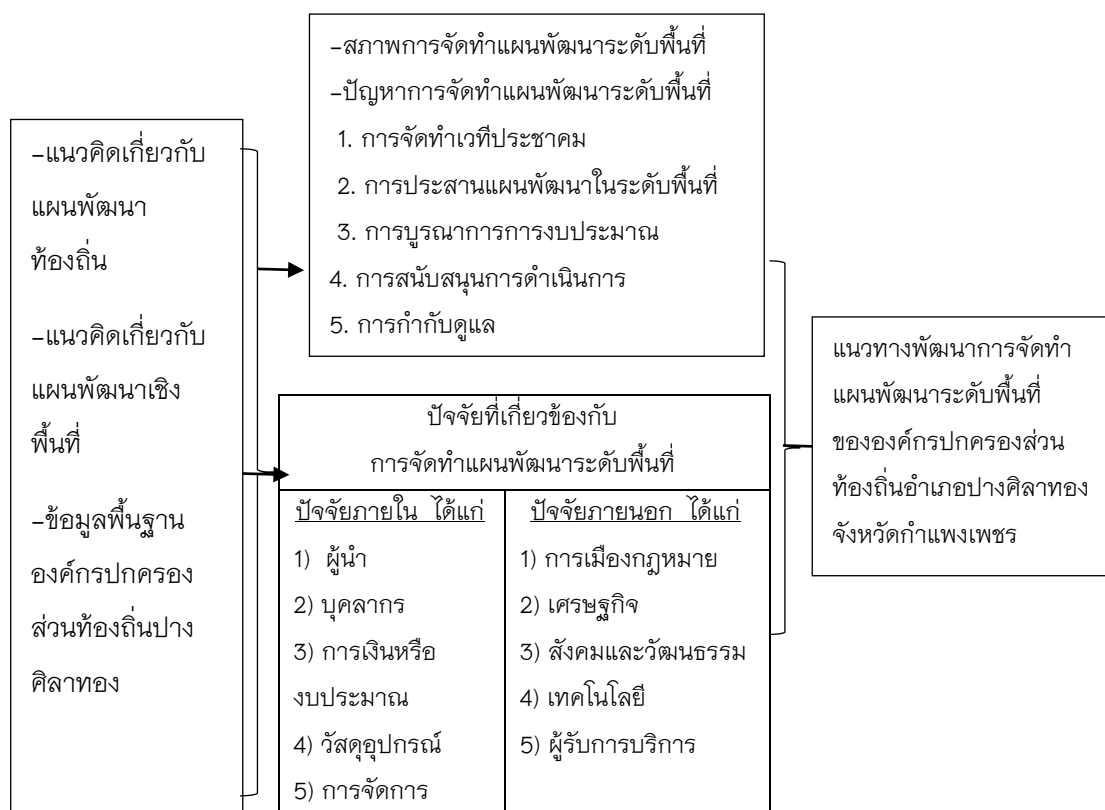
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหา การจัดทำแผนพัฒนาระดับพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาระดับพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร
3. เพื่อเสนอแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาระดับพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการศึกษาแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาระดับพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีจากเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา แนวคิดเกี่ยวกับแผนพัฒนาเชิงพื้นที่ โดยสอดคล้องกับหลักการพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ พ.ศ.2564 หน้า 25 เล่ม 139 ตอนที่ 51 ก ราชกิจจานุเบกษา 19 สิงหาคม 2565 ข้อมูลพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร ได้แก่ แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2566-2570) องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ทอง แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2566-2570) องค์การบริหารส่วนตำบลหินดาด แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2566-2570) องค์การบริหารส่วนตำบลปางตาไว และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามกรอบแนวคิดการวิจัย ในการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาระดับพื้นที่ (Office of Local Administration Promotion, Ministry of Interior, 2019) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาระดับ

พื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร (Kantawong, T., 2016; Waepa, W., 2016; Intharasut, N., 2022) ได้กรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาระดับพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร” เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Method) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ

1. ประชากรและผู้ให้ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดประชากรประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการ (ก.บ.อ.) คณะกรรมการบริหารงานตำบลแบบบูรณาการ (ก.บ.ต.) จำนวน 95 คน ดังนี้

1) คณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการ (ก.บ.อ.) จำนวน 5 คน ประกอบด้วย

1.1) นายอำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร

1.2) ปลัดอำเภอหัวหน้ากลุ่มงานหรือปลัดอำเภอหัวหน้าฝ่ายบริหารงานปกครอง อำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร

1.3) พัฒนาการอำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร

1.4) ท้องถิ่นอำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร

1.5) ผู้ทรงคุณวุฒิ มีประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนา หรือจบการศึกษาได้รับปริญญาตรี หรือคุณวุฒิอย่างอื่นในระดับเดียวกัน ในสาขาวิชาหรือทางกฎหมายการปกครอง รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์

2) คณะกรรมการบริหารงานตำบลแบบบูรณาการ (ก.บ.ต.) จำนวน 45 คน ประกอบด้วย

2.1) ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเขตอำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 3 คน ประกอบด้วย ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ทอง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหินดาด และปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลปางตาไ้

2.2) กำนัน ผู้ใหญ่บ้านในตำบลเขตอำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 42 คน ประกอบด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้านตำบลโพธิ์ทอง จำนวน 17 คน กำนัน ผู้ใหญ่บ้านตำบลหินดาด จำนวน 14 คน และกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตำบลปางตาไ้ จำนวน 11 คน

2.3) สมาชิกสภาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 42 คน ประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ทอง จำนวน 17 คน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหินดาด จำนวน 14 คน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลปางตาไ้ จำนวน 11 คน

2.4) นักวิเคราะห์นโยบายและแผนขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 3 คน ประกอบด้วย นักวิเคราะห์นโยบายและแผนองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ทอง นักวิเคราะห์นโยบายและแผนองค์การบริหารส่วนตำบลหินดาด นักวิเคราะห์นโยบายและแผนองค์การบริหารส่วนตำบลปางตาไ้

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก 95 คน โดยวิธีแบบสอบถาม และผู้ให้ข้อมูลจำนวน 9 คน แนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึก มีรายละเอียดดังนี้

1) แบบสอบถามสภาพ ปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาระดับพื้นที่ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาระดับพื้นที่ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในพื้นที่ ตำแหน่ง ประสบการณ์การดำรงตำแหน่ง(ปี) และการเข้ารับการอบรมเรื่องเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาพื้นที่ รวม 7 ข้อ แบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 สภาพการจัดทำแผนพัฒนาระดับพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ในอำเภอปงศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร รวม 5 ด้าน เป็นกำหนดคำตอบให้เลือก (Check List) และ
แบบปลายเปิด

ตอนที่ 3 ปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาระดับพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ในอำเภอปงศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร รวม 5 ด้าน เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5
ระดับ แบบลิเคิร์ต (Likert Scale Type) ซึ่งมีความหมาย ดังนี้

ปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด	หมายถึง 5
ปัญหาอยู่ในระดับมาก	หมายถึง 4
ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง	หมายถึง 3
ปัญหาอยู่ในระดับน้อย	หมายถึง 2
ปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด	หมายถึง 1

ตอนที่ 4 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาระดับพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น ในอำเภอปงศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบบ
ลิเคิร์ต (Likert Scale Type) ซึ่งมีความหมาย ดังนี้

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องอยู่ในระดับมากที่สุด	หมายถึง 5
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องอยู่ในระดับมาก	หมายถึง 4
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องอยู่ในระดับปานกลาง	หมายถึง 3
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องอยู่ในระดับน้อย	หมายถึง 2
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องอยู่ในระดับน้อยที่สุด	หมายถึง 1

2) แบบสัมภาษณ์ แนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาระดับพื้นที่ขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอปงศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร เป็นการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก จำนวน
รวม 9 คน ประกอบด้วย (1) ผู้บริหารหรือผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนระดับ
อำเภอหรือจังหวัด จำนวน 3 คน (2) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอ ปงศิลาทอง
จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 3 คน และ (3) อาจารย์หรือผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีประสบการณ์ด้านการ
วางแผนยุทธศาสตร์/แผนปฏิบัติการ มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 3 คน

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากงานประสานการจัดการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัย
ราชภัฏกำแพงเพชร จำนวน 95 ฉบับ ไปถึงหัวหน้าหน่วยงานเพื่อขออนุญาตระงับในการเข้าเก็บ
แบบสอบถามร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.1 นายอำเภอปงศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 47 ฉบับ

1.2 นายกองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ทอง อำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 19 ฉบับ

1.3 นายกองค์การบริหารส่วนตำบลปางตาไว อำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 16 ฉบับ

1.4 นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหินดาด อำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 13 ฉบับ

2) ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 95 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100%

3) ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนของการวิจัยต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลสภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage)

2. ข้อมูลสภาพการจัดทำแผนพัฒนาระดับพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

3. ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาระดับพื้นที่ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาระดับพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00 แสดงว่ามีปัญหา / ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนระดับพื้นที่ อยู่ในระดับ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20 แสดงว่ามีปัญหา / ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนระดับพื้นที่ อยู่ในระดับ มาก

ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40 แสดงว่ามีปัญหา / ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนระดับพื้นที่ อยู่ในระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.81 – 2.60 แสดงว่ามีปัญหา / ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนระดับพื้นที่ อยู่ในระดับ น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80 แสดงว่ามีปัญหา / ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนระดับพื้นที่ อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

4. ข้อมูลแนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาระดับพื้นที่ การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการจัดทำแผนพัฒนาระดับพื้นที่ พบว่า 1) ด้านจัดทำเวทีประชาคม พบว่า การมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ก่อนการเข้าร่วมประชาคมหมู่บ้านในการจัดทำแผนชุมชน มีค่าสูงสุด ร้อยละ 26.50 2) ด้านการประสานแผนในระดับพื้นที่ พบว่า การมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาหมู่บ้าน/แผนชุมชน โดยคำนึงถึงปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนเป็นสิ่งสำคัญ มีค่าสูงสุด ร้อยละ 40.50 3) ด้านการบูรณาการการงบประมาณ พบว่า การมีส่วนเกี่ยวข้องกับการประสานความร่วมมือเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง มีค่าสูงสุด ร้อยละ 45.00 4) ด้านการสนับสนุนการดำเนินการ พบว่า การพิจารณานำโครงการหรือกิจกรรมที่อยู่ในแผนพัฒนา ไปประกอบการจัดตั้งคำของบประมาณ โดยให้ความสำคัญเป็นลำดับตามที่ผ่านกระบวนการประชาคมของประชาชนในพื้นที่ มีค่าสูงสุด ร้อยละ 59.00 5) ด้านการกำกับดูแล การนำคำแนะนำวิเคราะห์ข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน/แผนชุมชน มีค่าสูงสุด ร้อยละ 31.30 อย่างไรก็ตาม ยังพบว่าปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาระดับพื้นที่ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยด้านการจัดทำเวทีประชาคม ด้านการกำกับดูแล อยู่ในระดับปานกลางตามลำดับ ด้านการบูรณาการการงบประมาณ ด้านการประสานแผนในระดับพื้นที่ และด้านการสนับสนุนการดำเนินการ อยู่ในระดับน้อย ตามลำดับ

2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาระดับพื้นที่ ในด้านปัจจัยภายใน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านผู้นำ คือผู้นำมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน รองลงมาได้แก่ ด้านบุคลากร คือหมู่บ้านเปิดโอกาสให้ประชาชนในหมู่บ้านทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนชุมชนของหมู่บ้าน และปัจจัยภายนอก พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านสังคมและวัฒนธรรม คือประชาชนควรมีส่วนตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการที่จะบรรจุในแผนพัฒนา รองลงมา คือ ด้านประชาชนผู้รับบริการ คือ ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการทบทวนแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมทุกปี

3. เสนอแนวทางจากการวิจัย คือ ควรพัฒนาองค์ความรู้และทักษะของผู้นำท้องถิ่น ส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง รวมถึงการบูรณาการแผนในทุกระดับอย่างเป็นระบบ เพื่อให้แผนพัฒนาระดับพื้นที่ตอบสนองความต้องการของประชาชน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาพบว่า การจัดทำแผนพัฒนาระดับพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอปางศิลาทองยังมีปัญหาในระดับปานกลาง โดยประเด็นสำคัญคือ การกำกับดูแลและการจัดเวทีประชาคม แม้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วม แต่ส่วนใหญ่เป็นเพียงการรับฟังความคิดเห็น ยังขาดการมีส่วนร่วมเชิงตัดสินใจ สอดคล้องกับ สันติ ปัญญา และ กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์ (Panya, S., & Wongwattanapong, K., 2022) และ ศุภาวดี กรมทอง (Kromthong, S., 2014) ที่ชี้ว่าการมีส่วนร่วมยังจำกัดในเชิงรับฟังเท่านั้น ด้านการประสานแผนพบปัญหาระดับน้อย แผนขาดความต่อเนื่องและไม่ตอบ

ปัจจัยพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับ สฤณี ดิยะวงศ์สุวรรณ และคณะ (Tiyawongsuwan, S., et al. 2014) ภาณุภรณ์ ศรีอินทร์สุทธิ และคณะ (Sirinsutthi, P., et al. (2017) และ สมเด็จพระ หริเมจารoen, S., 2016) ที่ชี้ว่าการพัฒนาจะสำเร็จต้องบูรณาการงาน งบประมาณ และภาคส่วนที่เกี่ยวข้องร่วมกัน ส่วนการบูรณาการงบประมาณยังมีข้อจำกัดจากความไม่เชื่อมโยงของแผนทุกระดับและความรู้ด้านเทคนิคของคณะกรรมการ ด้านการสนับสนุนการดำเนินงานยังขาดระบบข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ เครื่องมือไม่พร้อม และบุคลากรเชี่ยวชาญไม่เพียงพอ สอดคล้องกับ สุทธิพร บุญมาก (Boonmak, S., 2020) และ นันทา พรหมสวัสดิ์ (Promsawat, N., 2021) ที่ระบุว่าระบบข้อมูลและศักยภาพบุคลากรเป็นตัวแปรสำคัญของความสำเร็จ ขณะที่ด้านการกำกับดูแลยังมีปัญหาการอบรมไม่ทั่วถึงและการใช้เทคโนโลยีติดตามผลยังจำกัด สอดคล้องกับ อธิพงษ์ อ่อนละมัย (Onlamai, T., 2019) และ ศศิธร มั่งคั่ง (Mungkhang, S., 2022) ที่เสนอให้พัฒนาศักยภาพบุคลากรและนำ ICT มาใช้ในการกำกับดูแลมากขึ้น ดังนั้น การยกระดับการจัดทำแผนควรเน้นการมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียม การเชื่อมโยงและบูรณาการแผนและงบประมาณทุกระดับ เสริมระบบข้อมูลและบุคลากรให้พร้อม และพัฒนาเทคโนโลยีสนับสนุนการกำกับติดตาม เพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

2. ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาระดับพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร ทั้งปัจจัยภายในและภายนอกมีความสำคัญในระดับมาก โดยปัจจัยภายใน ได้แก่ ด้านผู้นำซึ่งมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนแผนผ่านการตัดสินใจ การจัดลำดับความสำคัญของโครงการ และการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน แม้ว่าบางพื้นที่ยังขาดวิสัยทัศน์ในการบูรณาการแผนร่วมกับหน่วยงานอื่น สอดคล้องกับ สันติ ปัญญา (Panya, S., 2021) และ สฤณี ดิยะวงศ์สุวรรณ (Tiyawongsuwan, S., 2018) ด้านบุคลากรพบว่ามีความรู้พื้นฐานแต่ขาดทักษะเฉพาะด้าน เช่น การวิเคราะห์ข้อมูล การเขียนโครงการ และการประสานงานเชิงนโยบาย ส่วนด้านทรัพยากรยังมีข้อจำกัดทั้งงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และระบบสนับสนุน ทำให้แผนหลายโครงการไม่สามารถดำเนินการตามเป้า ด้านโครงสร้างและกระบวนการยังคงมีลักษณะราชการและซ้ำซ้อน ขาดความยืดหยุ่นในการจัดเวทีประชาคมอย่างแท้จริง และด้านข้อมูลและเทคโนโลยียังขาดระบบฐานข้อมูลและการใช้ ICT ในการวิเคราะห์และวางแผน สำหรับปัจจัยภายนอก ได้แก่ ด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม เทคโนโลยี และประชาชนผู้รับบริการ พบว่ามีผลในระดับมาก โดยเฉพาะด้านสังคมและวัฒนธรรมที่สะท้อนบทบาทเชิงรุกของประชาชนในการกำหนดและขับเคลื่อนแผน ด้านเศรษฐกิจ การสนับสนุนงบประมาณและอาชีพชุมชนเอื้อต่อการวางแผน ด้านเทคโนโลยีช่วยเพิ่มความแม่นยำและเข้าถึงข้อมูลเพื่อสนับสนุนการวางแผน และด้านประชาชนผู้รับบริการมีส่วนร่วมทั้งในการจัดทำ การทบทวน และการประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับ อาคม ชูทรงเดช (Chutrongdej, A., 2019) ประยูร สงวนศักดิ์ (Sanguansak, P., 2018) พิสมัย เลาหะวิไล (Laohawilai, P., 2020) และ สมเกียรติ ตั้งกิจวานิช (Tangkitvanich, S., 2022) ทั้งนี้ความสำเร็จของการจัดทำแผนพัฒนาระดับพื้นที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องของประชาชนเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

3. ข้อเสนอแนะทางการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาระดับพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร ควรมุ่งเน้นการเสริมสร้างองค์ความรู้และทักษะของผู้นำท้องถิ่น พร้อมส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริง และบูรณาการแผนในทุกระดับอย่างเป็นระบบ โดยในการจัดทำเวทีประชาคมควรวางแผนอย่างรอบคอบ ประชาสัมพันธ์ในหลายช่องทาง สร้างบรรยากาศเปิดกว้าง และพัฒนาศักยภาพผู้แทนประชาคมเพื่อให้ประชาชนกล้าแสดงความคิดเห็น สอดคล้องกับแนวทางของ สันติ ปัญญา และ กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์ (Panya, S., & Wongwattanapong, K., 2022) และ สุตาร์ตน์ สุตสมบุญ (Sutsomboon, S., 2014) ในด้านการประสานแผนในระดับพื้นที่ควรสร้างกลไกประชาคมหมู่บ้านและชุมชนอย่างต่อเนื่อง ใช้คณะกรรมการหมู่บ้านร่วมกับทีมงาน อบต. และสนับสนุนด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการข้อมูลและสนับสนุนการตัดสินใจ ตามแนวทางของ ปาริชาติ พุทธชนาธิกุล (Phutthachanathikun, P., 2019) และ สันติ ปัญญา (Panya, S., 2021) สำหรับการบูรณาการงบประมาณควรพัฒนากลไกเชื่อมโยงแผนระดับชุมชนกับหน่วยงานภายนอก และสร้างฐานข้อมูลด้านงบประมาณที่แม่นยำเพื่อสนับสนุนการจัดสรรทรัพยากรด้านการสนับสนุนการดำเนินงานควรพัฒนาบุคลากรด้านการวิเคราะห์ข้อมูล ผูกอบรม และใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้ข้อมูลครบถ้วนและเชื่อถือได้ ตามแนวทางของ วรณวิมล นาคสุข (Naksuk, W., 2020) และ ปาริชาติ พุทธชนาธิกุล (Phutthachanathikun, P., 2019) ในขณะที่ด้านการกำกับดูแลควรจัดตั้งคณะกรรมการติดตามผลที่ชัดเจน อบรมบุคลากร และใช้ ICT ในการติดตามและประเมินผลเพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับต่อการปรับปรุงแผนอย่างมีประสิทธิภาพ ตามข้อเสนอของ ปาริชาติ พุทธชนาธิกุล (Phutthachanathikun, P., 2019) และ วรณวิมล นาคสุข (Naksuk, W., 2020) ด้วยแนวทางเหล่านี้ การจัดทำแผนพัฒนาระดับพื้นที่จะสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริงและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการจัดทำเวทีประชาคม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรดำเนินการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องและหลากหลายช่องทาง เพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่มได้รับข้อมูลอย่างทั่วถึง และเข้าใจความสำคัญของการมีส่วนร่วม รวมถึงจัดเวทีประชาคมในบรรยากาศที่เป็นมิตรและปลอดภัย เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนกล้าแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี
2. ด้านการประสานแผนในระดับพื้นที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ โดยบูรณาการแผนงานในทุกระดับให้เป็น One Plan เพื่อลดความซ้ำซ้อนและเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม
3. ด้านการจัดการแผนงานและโครงการ ควรจัดทำบัญชีประสานโครงการพัฒนาในพื้นที่ เพื่อให้งานโครงการไม่ทับซ้อนกันและสามารถเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม พร้อมทั้งสนับสนุนให้แผนพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชนมีความสมบูรณ์และใช้ได้จริง

4. ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ควรจัดอบรมและเสริมสร้างความรู้ทักษะให้แก่บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้นำชุมชนเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำแผน การประสานแผน และการใช้ข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการแผนพัฒนา

5. ด้านการใช้เทคโนโลยีและข้อมูลสารสนเทศ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเก็บรวบรวม วิเคราะห์ และเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของประชาชน เพื่อให้การตัดสินใจเป็นไปอย่างมีเหตุผล โปร่งใส และทันสมัย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรขยายขอบเขตการศึกษาครอบคลุมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อื่นๆ เพื่อเปรียบเทียบและวิเคราะห์รูปแบบการจัดทำแผนพัฒนาที่แตกต่างกัน

2. ควรศึกษาผลกระทบและประสิทธิผลของการนำแผนพัฒนาที่จัดทำขึ้นไปใช้จริงในพื้นที่ เพื่อติดตามและปรับปรุงกระบวนการอย่างต่อเนื่อง

3. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนและเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นในด้านการบริหารจัดการแผนพัฒนาอย่างลึกซึ้ง เพื่อส่งเสริมการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

References

- Act on the Organization of State Administration B.E. 1991. (1991). Royal Thai Government Gazette.
- Bunmak, S. (2020). *Return migration to hometown: Success or failure? A case study of Thai-Malay migrants from Malaysia*. National Research Council of Thailand (NRCT): Thai Research Repository.
- Choosongdej, A. (2019). *Building collaborative networks for sustainable local development in Eastern Thailand*. Burapha University.
- Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2017. (2017). Royal Thai Government Gazette.
- Intharasut, N. (2022). *Development of local development plan strategies to support the driving of Thailand 4.0 for local administrative organizations in Kamphaeng Phet Province*. [Doctor of Philosophy]. Graduate School, Kamphaeng Phet Rajabhat University.
- Kanthawong, T. (2016). *The impact of business environment, consumer behavior, and competitive strategy on the perceived benefits of accounting information systems in the electronics manufacturing industry in Thailand*. [Master of Accounting]. Chiang Rai Rajabhat University.
- Kromthong, S. (2014). *Public participation in local development: A case study of Huay Kaeo Subdistrict Administrative Organization, Bung Narang District, Phichit Province*. [Master of Public Administration]. National Institute of Development Administration.

- Laohawilai, P. (2020). *Community leadership potential in local governance management*. National Institute of Development Administration.
- Loyaonek, P. (2016). *Guidelines for promoting public participation in sub-district development planning*. Nakhon Ratchasima Rajabhat University.
- Mungkhang, S. (2022). *A budget procurement model for supporting local development projects*. Phetchabun Rajabhat University.
- Naksuk, W. (2020). *Participation of local network partners in area-based development*. Ramkhamhaeng University.
- Onlamai, T. (2019). *Public participation in local development planning of local administrative organizations in Northern Thailand*. Thailand Development Research Institute.
- Panya, S., & Wongwatthanapong, K. (2022). Integrated approaches for district-level development planning: A case study of Pho Thale District, Phichit Province. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 7(7), 341–352.
- Phutthanathikul, P. (2019). *Budget integration in local development plans of local administrative organizations*. Mahasarakham University.
- Promsawas, N. (2021). *A coordination model among governmental agencies for sustainable area-based development*. Sukhothai Thammathirat Open University.
- Regulations of the Ministry of Interior on Local Development Plan Formulation B.E. 2019*. (2019). Ministry of Interior.
- Rimcharoen, S. (2016). *Public participation in local development planning of Subdistrict Administrative Organizations in Ban Pho District, Chachoengsao Province*. [Master of Public Administration]. Rajanagarindra Rajabhat University.
- Sanguansak, P. (2018). *Community readiness for local development planning in rural areas*. Pathumthani University.
- Sriinsutthi, P. (2017). Integrated development planning of local administrative organizations in Nonthaburi Province. *St. John's Journal*, 103–104.
- Sudsombun, S. (2014). Social welfare for elderly people in Thailand. *Journal of Southern Technology*, 7(1), 73–82.
- Tangkijvanich, S., et al. (2013). *Educational reform in basic education for 21st century learning*. Bangkok: National Statistical Office.
- Tiyawongsuwan, S., et al. (2014). Spatial potential for integrated provincial development: A case study of Bueng Kan Province. *Academic Journal of the Faculty of Architecture, Silpakorn University*, 28(1), 299–320.

Waepa, W. (2016). *External environment and expectations of border trade entrepreneurs: A case study of Betong District, Yala Province*. [Master of Business Administration]. Yala Rajabhat University.